

Копія

ПІВНІЧНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД
вул. Шолуденка, буд. 1, літера А, м. Київ, 04116, (044) 230-06-58 inbox@nag.court.gov.ua

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"21" листопада 2018 р.

Справа № 910/4436/18

Північний апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

головуючого: Дідиченко М.А.
суддів: Пономаренка Є.Ю.
Руденко М.А.

за участю представників сторін:

від позивача: Антошук А.О. – представник на підставі ордеру серії КВ № 201744 від 19.07.2018 р.;

від відповідача: Мануїлова Я.І. – представник на підставі довіреності № 01/01/07-200/д від 22.01.2018 р.;

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" на рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 р. (повний текст рішення складено 18.06.2018 р.) у справі № 910/4436/18 (суддя Чебикіна С.О.) за позовом Непідприємницького товариства "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСІ" до Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" про стягнення 141 233,65 грн.

В С Т А Н О В И В:

Короткий зміст позовних вимог

У квітні 2018 року до господарського суду міста Києва звернувся позивач з позовом до відповідача про стягнення заборгованості за невиконання відповідачем рішення позачергових загальних зборів акціонерів Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" щодо виплати акціонерам дивідендів за 2011-2014 роки у розмірі 66 627, 06 грн. заборгованості з виплати дивідендів за 2011-2013 року, 37 177, 90 грн. інфляційних втрат, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 6 001, 91 грн. 3% річних, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 22177,32 грн. заборгованості з виплати дивідендів за 2014 рік, 7629,00 грн. інфляційних втрат, нарахованих за період порушення строків

*4873*37599*1*0*

виплати дивідендів за 2014 рік, 1620,46 грн. 3% річних, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2014 рік.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що відповідач в порушення норм законодавства не виконав належним чином зобов'язання з виплати позивачу як акціонеру ПАТ "Укрнафта" дивідендів за 2011-2014 роки.

Короткий зміст рішення місцевого господарського суду та мотиви його прийняття

Рішенням Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 у справі № 910/4436/18 позов задоволено повністю.

Стягнуто з Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" на користь Непідприємницького товариства "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСІ"" 66 627,06 грн. заборгованості з виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 37 177,90 грн. інфляційних втрат, нараховані за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 6 001,91 грн. 3% річних нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 22 177,32 грн. заборгованості з виплати дивідендів за 2014 рік, 7 629,00 грн. інфляційних втрат, нараховані за період порушення строків виплати дивідендів за 2014 рік, 1 620,46 грн. 3% річних нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2014 рік та 2 118,51 грн. судового збору.

Задовольняючи позовні вимоги, суд першої інстанції вказав, що відповідач взяв на себе зобов'язання із виплати, в тому числі на користь позивача, дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності Товариства у 2011, 2012, 2013, 2014 роках, в той час як відповідач доказів сплати вказаної заборгованості не надав.

Короткий зміст вимог апеляційної скарги та узагальнення її доводів

Не погоджуючись із вказаним рішенням, Публічне акціонерне товариство "УКРНАФТА" звернулося до Київського апеляційного господарського суду з апеляційною скаргою, в якій просить рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 р. у справі № 910/4436/18 скасувати в частині задоволених вимог про стягнення з Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" на користь Непідприємницького товариства "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСІ"" 66 627,06 грн. заборгованості з виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 37 177,90 грн. інфляційних втрат, нараховані за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 6 001,91 грн. 3% річних нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки та прийняти в цій частині нове рішення, яким в позові відмовити. В іншій частині рішення залишити без змін.

Апеляційна скарга мотивована тим, що місцевим господарським судом допущена груба помилка в обчисленні перебігу строку позовної давності у даному спорі, що потягла його не застосування.

Дії суду апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційної скарги по суті

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 17.07.2018 р., для розгляду апеляційної скарги Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" сформовано колегію суддів у складі: головуєчий суддя Ткаченко Б.О., судді: Зеленін В.О., Смірнова Л.Г.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 23.07.2018 р. апеляційне провадження за апеляційною скаргою Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" відкрито та призначено справу до розгляду на 05.09.2018 р.

Відповідно до Протоколу автоматичної зміни складу колегії суддів від 27.08.2018 р., у зв'язку з перебуванням судді Смірнкової Л.Г. на лікарняному, сформовано для розгляду апеляційної скарги у справі № 910/4436/18 колегію суддів у складі головуєчого судді: Ткаченка Б.О., суддів: Зеленіна В.О., Зубець Л.П.

Ухвалою Київського апеляційного господарського суду від 05.09.2018 року апеляційну скаргу Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" прийнято до свого провадження колегією суддів у складі: Ткаченка Б.О. (головуючий суддя), суддів: Зеленіна В.О., Зубець Л.П.

У судовому засіданні 05.09.2018 року оголошено перерву в розгляді справи до 03.10.2018 року.

Указом Президента України "Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах" № 454/2017 від 29.12.2017 р. ліквідовано Київський апеляційний господарський суд.

Згідно ч. 6 ст. 147 Закону України "Про судоустрій та статус суддів", у разі ліквідації суду, що здійснює правосуддя на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (відповідних адміністративно-територіальних одиниць), та утворення нового суду, який забезпечує здійснення правосуддя на цій території, суд, що ліквідується, припиняє здійснення правосуддя з дня опублікування в газеті "Голос України" повідомлення голови новоутвореного суду про початок роботи новоутвореного суду.

03.10.2018 року в газеті "Голос України" № 185(6940) опубліковано повідомлення про початок роботи Північного апеляційного господарського суду з 03.10.2018 року.

Частиною 5 ст. 31 Господарського процесуального кодексу України передбачено, що у разі ліквідації або припинення роботи суду справи, що перебували у його провадженні, невідкладно передаються до суду, визначеного відповідним законом або рішенням про припинення роботи суду, а якщо такий суд не визначено - до суду, що найбільш територіально наближений до суду, який ліквідовано або роботу якого припинено.

Актом прийняття-передачі судової справи від 03.10.2018 року справу №

910/4436/18 передано до Північного апеляційного господарського суду.

Згідно витягу з протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями, справу № 910/4436/18 передано на розгляд колегії суддів у складі: Дідиченко М. А. - головуєча суддя; судді - Руденко М. А., Пономаренко Є. Ю.

Ухвалою Північного апеляційного господарського суду від 23.10.2018 р. апеляційну скаргу Публічного акціонерного товариства "Укрнафта" по справі № 910/4436/18 було прийнято до провадження у складі колегії суддів: Дідиченко М.А. (головуюча), Руденко М. А., Пономаренко Є.Ю. та призначено справу до розгляду на 21.11.2018 р.

Позиції учасників справи

Через відділ документального забезпечення суду від позивача надійшов відзив на апеляційну скаргу, в якому останній просить апеляційну скаргу залишити без задоволення, а оскаржуване рішення – без змін.

Позивач, заперечуючи проти доводів апеляційної скарги, зазначив на безпідставності припущень відповідача про порушення позивачем строку позовної давності, у зв'язку з чим заява ПАТ «Укрнафта» про застосування строків позовної давності була обґрунтовано відхилена судом першої інстанції.

У судовому засіданні 21.11.2018 р. представник відповідача підтримав вимоги апеляційної скарги, просив її задовольнити.

У судовому засіданні 21.11.2018 р. представник позивача заперечив проти вимог апеляційної скарги, рішення суду просив залишити без змін.

Обставини справи, встановлені судом першої інстанції та перевірені судом апеляційної інстанції

Відкрите акціонерне товариство "Укрнафта" засновано на підставі наказу Державного комітету України по нафті і газу від 23.02.1994 р. № 57 шляхом перетворення Державного підприємства "Виробниче об'єднання "Укрнафта" у Відкрите акціонерне товариство відповідно до Указу Президента України "Про корпоратизацію підприємств" від 15.06.1993 р. № 210/93.

Згідно з рішенням загальних зборів акціонерів від 22.03.2011 змінено тип та назву товариства з Відкритого акціонерного товариства "Укрнафта" на Публічне акціонерне товариство "Укрнафта".

Пунктом 3.1 Статуту ПАТ "Укрнафта" визначено, що акціонерами товариства є юридичні та фізичні особи, що набули право власності на акції відповідно до положень цього Статуту та вимог чинного законодавства України.

Згідно з п. 3.3 Статуту ПАТ "Укрнафта" кожною простою акцією товариства її власнику - акціонеру надається однакова сукупність прав, включаючи право на отримання дивідендів.

Пунктом 6.1 Статуту ПАТ "Укрнафта" передбачено, що акція товариства посвідчує корпоративні права акціонера щодо цього товариства.

У відповідності до п. 6.18 Статуту ПАТ "Укрнафта" підтвердженням права власності на акції є виписка з рахунку у цінних паперах, яку зберігач зобов'язаний надавати власнику цінних паперів. Виписка з рахунку в цінних

паперах не може бути предметом угод, що тягнуть за собою перехід права власності на акції.

10 жовтня 2014 року були проведені позачергові загальні збори акціонерів Публічного акціонерного товариства "Укрнафта" (товариства), які оформлені протоколом № 22 від 10.10.2014 року, на яких, зокрема, було вирішено:

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2011 рік у сумі 2181892000,00 грн. та 2181612957,30 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 40,23 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства. Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року. Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 по 10.04.2015. Виплату дивідендів акціонеру товариству – Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства";

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2012 рік у сумі 1428110724,00 грн. та 1427836668,30 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 26,33 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства. Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року. Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 по 10.04.2015. Виплату дивідендів акціонеру товариству – Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства";

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2013 рік у сумі 189886355,00 грн. та 189799785,00 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 3,50 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства. Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року. Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 по 10.04.2015. Виплату дивідендів акціонеру товариству – Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства".

Рішенням Загальних зборів акціонерів Товариства, оформленим протоколом №23 від 22.07.2015 р., зокрема було вирішено затвердити наступний розмір та порядок розподілу прибутку товариства за 2014 рік: направити на виплату дивідендів акціонерами 100% або максимально наближений до 100%, але не менше ніж 99,9% розмір чистого прибутку Товариства за 2014 рік за даними річної фінансової звітності, підтвердженої аудиторським висновком. Розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 23,32 грн., решту чистого прибутку направити на розвиток

товариства. Встановити дату складання переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 03.08.2015. Виплату дивідендів здійснити у строк з 03.08.2015 по 03.10.2015. Виплату дивідендів акціонеру товариству – Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства".

За результатами вищевказаних загальних зборів відповідачем було повідомлено акціонерів про розмір та строк виплати дивідендів акціонерам.

Станом на 20.10.2014 р. позивач був власником 951 штук простих іменних без документарних акцій відповідача, код цінних паперів – UA4000117501, номінальною вартістю 0,25 грн., що підтверджується обмеженими виписками про стан рахунку у цінних паперах від 26.05.2015 року станом на 20.04.2014 року.

Як зазначає позивач, 16.12.2016 р. ним було надіслано відповідачеві лист, в якому позивач просив вжити всіх необхідних заходів для термінової виплати дивідендів на акції, належні НПФ «ВСІ».

Листом № 08.2-28/12 від 19.01.2017 р. відповідач повідомив позивача, що заплановане виконання рішення щодо виплати дивідендів в 2011-2014 роках унеможливив ряд об'єктивних причин, серед яких основною причиною був та залишається гострий дефіцит обігових коштів.

Оскільки ПАТ "Укрнафта" ухиляється від виплати йому як акціонерові зазначеного товариства дивідендів за 2011-2014 роки, розподілених відповідними рішеннями загальних зборів товариства, позивач вказує, що його права підлягають захисту в судовому порядку.

Мотиви та джерела права, з яких виходить суд апеляційної інстанції при прийнятті постанови

Порядок створення, діяльності, припинення, виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів, у тому числі і щодо отримання дивідендів визначено Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 № 1576-ХІІ та Законом України "Про акціонерні товариства" від 17.09.2008 № 514-VI.

Відповідно до ст. 152 Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України) акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

Згідно із п. 8 ч. 1 ст. 2 Закону України "Про акціонерні товариства" корпоративні права – сукупність майнових і немайнових прав акціонера – власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами.

Статтею 6 Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" визначено, що акція це іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств.

Так, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 88 ГК України, п. 2 ч. 1 ст. 116 ЦК України учасники господарського товариства мають право у порядку, встановленому установчим документом товариства та законом брати участь у розподілі прибутку товариства і одержувати його частину (дивіденди).

Аналогічне положення містить і ст. 10 Закону України "Про господарські товариства", якою, крім того, визначено, що право на отримання частки прибутку (дивідендів) пропорційно частці кожного з учасників мають особи, які є учасниками товариства на початок строку виплати дивідендів.

Статтею 25 Закону України "Про акціонерні товариства" встановлено, що кожною простою акцією акціонерного товариства її власнику – акціонеру надається однакова сукупність прав, включаючи права на: 1) участь в управлінні акціонерним товариством; 2) отримання дивідендів; 3) отримання у разі ліквідації товариства частини його майна або вартості частини майна товариства; 4) отримання інформації про господарську діяльність акціонерного товариства. Одна проста акція товариства надає акціонеру один голос для вирішення кожного питання на загальних зборах, крім випадків проведення кумулятивного голосування. Акціонери-власники простих акцій товариства можуть мати й інші права, передбачені актами законодавства та статутом акціонерного товариства.

З огляду на викладені положення вбачається, що правовою підставою набуття майнових прав акціонера акціонерного товариства (в т.ч. права на одержання дивідендів) є набуття права на відповідну акцію товариства.

За змістом ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства" дивіденд – частина чистого прибутку акціонерного товариства, що виплачується акціонеру з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу. За акціями одного типу та класу нараховується однаковий розмір дивідендів. Товариство виплачує дивіденди виключно грошовими коштами. Дивіденди виплачуються на акції, звіт про результати розміщення яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку. Виплата дивідендів за простими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку на підставі рішення загальних зборів акціонерного товариства у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття загальними зборами рішення про виплату дивідендів. Виплата дивідендів за привілейованими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку відповідно до статуту акціонерного товариства у строк, що не перевищує шість місяців після закінчення звітного року. У разі відсутності або недостатності чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку минулих років виплата дивідендів за привілейованими акціями здійснюється за рахунок резервного

капіталу товариства або спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями. Рішення про виплату дивідендів та їх розмір за простими акціями приймається загальними зборами акціонерного товариства.

Як вже було зазначено вище, 10.10.2014 р. були проведені загальні збори акціонерів ПАТ "Укрнафта", які оформлені протоколом №22 від 10.10.2014 р., на яких, зокрема, було вирішено:

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2011 рік у сумі 2 181 892 000,00 грн.: 2 181 612 957,30 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 40,23 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства.

Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року.

Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 р. по 10.04.2015 р. Виплату дивідендів акціонеру товариству - Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства";

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2012 рік у сумі 1 428 110 724,00 грн.: 1 427 836 668,30 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 26,33 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства.

Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року.

Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 по 10.04.2015. Виплату дивідендів акціонеру товариству - Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства";

- затвердити наступний порядок розподілу прибутку товариства за 2013 рік у сумі 189 886 355,00 грн.: 189 799 785,00 грн., що складає 99,99% чистого прибутку, направити на виплату дивідендів акціонерам (розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 3,50 грн.), решту чистого прибутку направити на розвиток товариства.

Встановити дату складення переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, 20 жовтня 2014 року.

Виплату дивідендів здійснити у строк з 20.10.2014 р. по 10.04.2015 р. Виплату дивідендів акціонеру товариству - Національній акціонерній компанії "Нафтогаз України" здійснити шляхом перерахування відповідної суми дивідендів до Державного бюджету України; перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до частини 5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства".

Рішенням загальних зборів акціонерів ПАТ "Укрнафта", оформленим

протоколом №23 від 22.07.2015 р., вирішено, зокрема, затвердити наступний порядок розподілу прибутку за 2014 рік:

- направити на виплату дивідендів акціонерам 100% або максимально наближений до 100 відсотків, але не менший ніж 99,9% розмір чистого прибутку Товариства за 2014 рік за даними річної фінансової звітності, підтвердженої аудиторським висновком. Розмір дивідендів, що припадає на одну акцію, становить 23,32 грн., а решту чистого прибутку направити на розвиток Товариства.

Встановлено дату складання переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів - у строк до 03.08.2015 р.

Виплату дивідендів здійснити у строк з 03.08.2015 р. по 03.10.2015 р.

Перерахування дивідендів іншим акціонерам здійснити відповідно до ч. 5 ст.30 Закону України "Про акціонерні товариства".

Відповідно до п. 6.20 Статуту ПАТ "Укрнафта" дивіденди виплачуються за підсумками календарного року виключно грошовими коштами. Дивіденди виплачуються на акції, звіт про результати розміщення яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку. Рішення про виплату дивідендів приймається загальними зборами, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з п. 6.21 Статуту ПАТ "Укрнафта" дивіденди сплачуються акціонерам за рахунок чистого прибутку товариства пропорційно до загальної кількості належних їм акцій. Виплата дивідендів здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку у розмірі, встановленому рішенням загальних зборів. Виплата дивідендів акціонерам юридичним особам здійснюється шляхом перерахування коштів на їх банківський рахунок, а акціонерам фізичним особам - готівкою, поштовим переказом, банківським переказом. Спосіб виплати дивідендів визначається органом, що прийняв рішення про виплату дивідендів.

Відповідно до п. 6.22 Статуту ПАТ "Укрнафта" для кожної виплати дивідендів наглядова рада товариства встановлює дату складання переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядок та строки їх виплати. Дата складання переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, не може передувати даті прийняття рішення про виплату дивідендів.

Виплата дивідендів за простими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку на підставі рішення загальних зборів акціонерного товариства у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття загальними зборами рішення Про виплату дивідендів. Рішення про виплату дивідендів та їх розмір за простими акціями приймається загальними зборами акціонерного товариства. Для кожної виплати дивідендів наглядова рада акціонерного товариства встановлює дату складання переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядок та строк їх виплати. Дата складання переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів за простими акціями, визначається рішенням наглядової ради, передбаченим першим реченням цієї частини, але не раніше ніж через 10 робочих днів після дня прийняття такого рішення наглядовою радою і не може передувати даті прийняття рішення загальними зборами про виплату дивідендів. (ч.ч. 2-4 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства").

У разі прийняття загальними зборами акціонерів товариства рішення щодо виплати дивідендів у строк, менший ніж передбачений абз. 1 ч. 2 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства" виплата дивідендів здійснюється у строк, визначений загальними зборами.

У разі прийняття загальними зборами акціонерів товариства рішення про виплату дивідендів за простими акціями у акціонерного товариства виникає обов'язок сплатити акціонеру відповідну суму коштів у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття такого рішення, чи у менший строк, визначений загальними зборами.

У відповідності до ч.5 ст. 30 Закону України "Про акціонерні товариства" акціонерне товариство в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, здійснює виплату дивідендів через депозитарну систему України або безпосередньо акціонерам. Конкретний спосіб виплати дивідендів визначається відповідним рішенням загальних зборів акціонерів.

Таким чином, виходячи зі змісту рішень позачергових Загальних зборів акціонерів відповідача, які містяться у протоколах №22 та №23, ПАТ "Укрнафта" прийняло на себе грошове зобов'язання здійснити виплату позивачу дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності товариства у 2011-2014 роках у визначених позачерговими Загальними зборами порядку та строки, тобто щодо виплати дивідендів за 2011-2013 роки – до 10.04.2015 р., а за 2014 рік - до 03.10.2015 р.

Згідно з п. 6.18 Статуту відповідача підтвердженням права власності на акції є виписка з рахунку у цінних паперах, яку зберігач зобов'язаний надавати власнику цінних паперів. Виписка з рахунку в цінних паперах не може бути предметом угод, що тягнуть за собою перехід права власності на акції.

Позивач станом на 20.10.2014 р. та на 03.08.2015 р., тобто, на встановлені загальними зборами акціонерів ПАТ "Укрнафта" дати складання переліку осіб, що мають право на отримання дивідендів, був та є на даний час власником 951 штук простих іменних акцій відповідача.

Таким чином, з прийняттям наведених рішень, відповідач взяв на себе зобов'язання із виплати, в тому числі на користь позивача, дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності Товариства у 2011, 2012, 2013, 2014 роках таким чином:

- за 2011 рік розмір дивідендів, які повинен відповідач сплатити позивачу становить 38 358,73 грн. (951 акцій x 40,23 грн.);
- за 2012 рік розмір дивідендів, які повинен відповідач сплатити позивачу становить 25 039,83 грн. (951 акцій x 26,33 грн.);
- за 2013 рік розмір дивідендів, які повинен відповідач сплатити позивачу становить 3 328,50 грн. (951 акцій x 3,50 грн.);
- за 2014 рік розмір дивідендів, які повинен відповідач сплатити позивачу становить 22 177,32 грн. (951 акцій x 23,32 грн.);

Тобто, відповідач був зобов'язаний сплатити позивачу 66 627,06 грн. дивідендів за 2011, 2012 та 2013 роки не пізніше 10.04.2015 р., та 22 177,32 грн. дивідендів 2014 рік – не пізніше 05.10.2015 р.

Доказів сплати вказаної заборгованості відповідачем суду не надано.

Згідно із ст. 525 Цивільного кодексу України одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.

Відповідно до ст. 526 Цивільного кодексу України, зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

За змістом ч. 1 ст. 530 Цивільного кодексу України якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін).

Однак, станом на дату звернення до суду із даним позовом відповідач не виконав свого грошового зобов'язання перед позивачем по виплаті дивідендів належним чином і у встановленому законодавством України порядку.

Відповідно до статті 193 Господарського кодексу України суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання - відповідно до вимог, що у певних умовах звичайно ставляться. Кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу.

Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях, зокрема, у справах "Пайн Велі Девелопмент ЛТД та інші проти Ірландії" від 23.10.1991, "Федоренко проти України" від 01.06.2006 зазначив, що відповідно до прецедентного права органів, що діють на підставі Конвенції, право власності може бути "існуючим майном" або коштами, включаючи позови, для задоволення яких позивач може обґрунтовувати їх принаймні "виправданими очікуваннями" щодо отримання можливості ефективного використання права власності.

У межах вироблених ЄСПЛ підходів до тлумачення поняття "майно", а саме в контексті статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, це поняття охоплює як "наявне майно", так і активи, включаючи право вимоги, з посиланням на які заявник може стверджувати, що він має принаймні законні очікування щодо ефективного здійснення свого "права власності".

Статтю 1 Першого протоколу Конвенції можна застосовувати для захисту "правомірних (законних) очікувань" щодо певного стану речей (у майбутньому), оскільки їх можна вважати складовою частиною власності.

Отже, сплата акціонеру дивідендів, щодо виплати яких було прийнято рішення загальними зборами відповідача, надає акціонеру, на користь якого таке рішення прийняте, "законне очікування", що йому будуть такі дивіденди виплачені. Невиплата товариством таких дивідендів акціонеру прирівнюється до порушення права останнього на мирне володіння майном (рішення ЄСПЛ у справах "Брумареску проти Румунії" (п. 74), "Пономарьов проти України" (п. 43), "Агрокомплекс проти України" (п. 166)).

Аналогічна позиція викладена у постанові Верховного Суду від 17.01.2018 у справі №910/11316/17.

Таким чином, приймаючи до уваги, що право на отримання частки прибутку (дивідендів) акціонером передбачено ст. 116 Цивільного кодексу України, ст. 10 Закону України "Про господарські товариства" і з цього питання були прийняті рішення загальними зборами відповідача, які оформленні протоколами №22 від 10.10.2014 р., №23 від 22.07.2015 р., однак останній виплату дивідендів не здійснив, чим порушив свої зобов'язання і права позивача, який є акціонером ПАТ "Укрнафта" з кількістю акцій 951 штук, на мирне володіння майном.

Відповідно до ч. 1 ст. 530 Цивільного кодексу України якщо у зобов'язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін).

Враховуючи вищевикладене, з огляду на визначений у протоколах №22 від 10.10.2014, №23 від 22.07.2015 строки виплати ПАТ "Укрнафта" дивідендів за 2011-2014 роки, колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, що відповідач є таким, що прострочив виконання свого зобов'язання з виплати на користь позивача дивідендів.

Судом першої інстанції було вірно надано належну оцінку доводам відповідача, що викладені у відзиві. Проте, твердження відповідача про порушення позивачем строків звернення до відповідача з заявою про виплату дивідендів господарським судом не приймається до уваги, оскільки строки, які встановлені відповідними рішеннями загальних зборів, на які посилається відповідач, визначають період виплати емітентом дивідендів, а не період звернення акціонера з вимогою про таку виплату.

Крім того, ані Законом України "Про акціонерні товариства", ані рішеннями загальних зборів акціонерів від 10.10.2014 р. та від 22.07.2015 р. не передбачено необхідності звернення акціонера до товариства з вимогою про виплату дивідендів, а також не встановлено умов такого звернення (форми, строку тощо).

Згідно з пунктом 1 частини 2 статті 11 Цивільного кодексу України підставами виникнення цивільних прав та обов'язків є, зокрема, договори та інші правочини.

Відповідно до частини 1 статті 509 Цивільного кодексу України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Відповідно до статті 193 Господарського кодексу України суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов'язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання - відповідно до вимог, що у певних умовах звичайно ставляться. Кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та

забезпечення загальногосподарського інтересу.

Оскільки, як вірно встановлено судом першої інстанції, наявність та обсяг заборгованості ПАТ «Укрнафта» у сумі 66 627,06 грн. з виплати дивідендів за 2011, 2012 і 2013 роки та у сумі 22 177,32 грн. з виплати дивідендів за 2014 рік підтверджується наявними в матеріалах справи доказами та відповідачем не була спростовані, а тому чим позовні вимоги в цій частині є обґрунтованими.

В процесі розгляду справи місцевим господарським судом та в апеляційній інстанції відповідач вказував (в першій інстанції звертався з відповідною заявою) про пропуск позивачем строку позовної давності звернення до суду за захистом свого порушеного права.

Судова колегія, дослідивши матеріали справи та апеляційної скарги з приводу зазначених доводів відповідача про пропуск позивачем строку позовної давності зазначає наступне.

Згідно з протоколом позачергових загальних зборів акціонерів ПАТ «Укрнафта» №22 від 10.10.2014 р. останній календарний день виплати ПАТ «Укрнафта» на користь Непідприємницького товариства «Відкритий недержавний пенсійний фонд «ВСП» дивідендів за 2011-2013 року у сумі 66 627,06 грн. визначено 10 квітня 2015 року.

Тобто, строк для належного виконання ПАТ «Укрнафта» зобов'язання з виплати дивідендів за 2011-2013 роки тривав з 20.10.2014р по 10.04.2015р. включно.

Відповідно до ч.5 статті 261 Цивільного кодексу України, за зобов'язаннями з визначеним строком виконання перебіг позовної давності починається зі спливом строку виконання.

Відповідно до частини першої статті 260 ЦК України позовна давність обчислюється за загальними правилами визначення строків, встановленими статтями 253 - 255 цього Кодексу.

З огляду на наведене, з 11 квітня 2015 року має місце порушення ПАТ «Укрнафта» права Непідприємницького товариства «Відкритий недержавний пенсійний фонд «ВСП» на отримання 66 627,06 грн. дивідендів і з 11 квітня 2015 р. позивачу стало відомо про вказаний факт.

Отже, строк позовної давності у спірних правовідносинах почав свій перебіг 11 квітня 2015 року.

Відповідно до статті 256 Цивільного кодексу України, позовна давність - це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу. Загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки (ст. 257 Цивільного кодексу України).

В апеляційній скарзі відповідач зазначає про те, що трирічний строк позовної давності у даному корпоративному спорі щодо стягнення дивідендів за 2011-2013 роки, що виник між позивачем та ПАТ «Укрнафта», обчислюється з 11 квітня 2015 року та закінчується 10 квітня 2018 року.

З такими доводами апеляційної скарги судова колегія не погоджується з огляду на наступне.

Як встановлено вище, строк позовної давності у спірних правовідносинах почав свій перебіг 11 квітня 2015 року.

Як вбачається з матеріалів справи, 16.12.2016 р. на адресу відповідача

було надіслано претензію про виплату позивачу нарахованих дивідендів за 2011-2013 роки у сумі 66 627,06 грн.

У відповідь на вказану претензію ПАТ «Укрнафта» листом № 08.2-28/12 від 19.01.2017 р., за підписом виконавчого Віце-Президента Г.Ю. Радченка, повідомив Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний пенсійний фонд «ВСІ», що належне заплановане виконання рішення Загальних зборів акціонерів ПАТ «Укрнафта» від 10.10.2014 р. про виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності в 2011-2013 роках унеможливив ряд об'єктивних причин, серед яких основною причиною був та залишається гострий дефіцит обігових коштів, необґрунтовано завищеним податковим навантаженням.

Також у вказаному листі зазначено, що наразі у всіх зацікавлених сторін обґрунтований стабілізаційний план дій, що має стати головним знаряддям фінансового оздоровлення компанії, забезпечення сталого функціонування, а як наслідок, позитивного врегулювання ситуації, в тому числі щодо виплати дивідендів за 2011-2013 роки.

Відповідно до ч. 1 ст. 264 ЦК України перебіг позовної давності переривається вчиненням особою дії, що свідчить про визнання нею свого боргу або іншого обов'язку. Після переривання перебіг позовної давності починається заново.

У дослідженні обставин, пов'язаних із вчиненням зобов'язаною особою дії, що свідчить про визнання нею свого боргу або іншого обов'язку (частина перша статті 264 ЦК України), господарському суду необхідно у кожному випадку встановлювати, коли конкретно вчинені боржником відповідні дії, маючи на увазі, що переривання перебігу позовної давності може мати місце лише в межах строку давності, а не після його спливу.

До дій, що свідчать про визнання боргу або іншого обов'язку, можуть, з урахуванням конкретних обставин справи, належати, зокрема, визнання пред'явленої претензії.

Таким чином, оскільки листом № 08.2-28/12 від 19.01.2017 р. ПАТ «Укрнафта» визнало факт пред'явленої претензії – наявності заборгованості з виплати дивідендів за 2011-2013 роки у сумі 66 627,06 грн., та висловлено намір позитивного врегулювання ситуації щодо виплати дивідендів за 2011-2013 роки, колегія суддів дійшла висновку, що відбулось переривання перебігу позовної давності, у зв'язку з чим перебіг позовної давності з 19.01.2017 року почався заново.

Позивач звернувся до суду з вказаним позовом 11.04.2018 року, що підтверджується відповідним вхідним штемпелем Господарського суду міста Києва, тобто в межах загального строку позовної давності.

Щодо посилання відповідача на постанову Великої Палати Верховного суду від 04.07.2018 р. у справі № 910/2603/17, яка підтверджує позицію щодо пропущення позивачем строку позовної давності та закінчення такого строку 10 квітня 2018 року, колегія суддів зазначає наступне.

В межах справи № 910/2603/17 господарськими судами розглядався спір за позовом Приватного акціонерного товариства «Акціонерна страхова компанія «Інго Україна» до Міністерства оборони України про відшкодування шкоди,

заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.

Велика Палата Верховного суду у постанові від 04.07.2018 р., при встановленні факту пропущення строку позовної давності, вказала, що у справі № 910/2603/17 днем настання події (днем вчинення ДТП) є 14 лютого 2014 року. Отже, загальна позовна давність тривалістю у три роки починає перебіг 15 лютого 2014 року і спливає у відповідні число та місяць останнього року, тобто такі, що відповідають числу та місяцю настання події.

З урахуванням наведеного Велика Палата Верховного Суду дійшла до висновку, що у справі № 910/2603/17 позовна давність спливає у число та місяць останнього третього року - 14 лютого 2017 року.

В той же час, під час прийняття Великою Палатою Верховного Суду постанови від 04 липня 2018 року у справі № 910/2603/17 суддями Великої Палати Верховного Суду було висловлено окрему думку від 04 липня 2018 року.

У вказаній окремій думці викладена позиція, що початком перебігу позовної давності тривалістю у три роки у спірних правовідносинах є 15 лютого 2014 року, закінчення такого строку припадає на 15 лютого 2017 року (середа), а тому позовна заява Приватного акціонерного товариства «Акціонерна страхова компанія «Інго Україна», яка згідно з відбитком штампу органу поштового зв'язку на конверті подана 15 лютого 2017 року, про що встановлено судом апеляційної інстанції, є такою, що подана в межах позовної давності.

Колегія суддів погоджується з правовою позицією, викладеною в окремій думці від 04.07.2018 р. на постанову Великої Палати Верховного Суду від 04 липня 2018 року у справі № 910/2603/17 та вважає за можливе зазначити наступне.

Відповідно до частини першої статті 260 ЦК України позовна давність обчислюється за загальними правилами визначення строків, встановленими статтями 253-255 цього Кодексу.

Статтею 251 ЦК України визначено, що строком є певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Терміном є певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Строк та термін можуть бути визначені актами цивільного законодавства, правочином або рішенням суду.

Відповідно до частини першої статті 252 ЦК України строк визначається роками, місяцями, тижнями, днями або годинами. Термін визначається календарною датою або вказівкою на подію, яка має неминуче настати.

Частиною першою статті 253 ЦК України визначено, що перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

Стаття 254 ЦК України унормовує правила закінчення строку, відповідно до частини першої якої, строк, що визначений роками, спливає у відповідні місяць та число останнього року строку.

Окрім цього, відповідно до частин другої-п'ятої статті 254 цього Кодексу до строку, що визначений пів роком або кварталом року, застосовуються правила про строки, які визначені місяцями. При цьому відлік кварталів ведеться з початку року. Строк, що визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку. Строк, що визначений у півмісяця, дорівнює

п'ятнадцяти дням. Якщо закінчення строку, визначеного місяцем, припадає на такий місяць, у якому немає відповідного числа, строк спливає в останній день цього місяця. Строк, що визначений тижнями, спливає у відповідний день останнього тижня строку. Якщо останній день строку припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, що визначений відповідно до закону у місці вчинення певної дії, днем закінчення строку є перший за ним робочий день.

У Європейській конвенції про обчислення строків (ETS N 76) від 16 травня 1972 року, яка застосовується до обчислення строків у цивільних, комерційних і адміністративних справах, а саме в частині першій статті 3 вказано, що строки, обчислені у днях, тижнях, місяцях і роках, починаються опівночі *dies a quo* і спливають опівночі *dies ad quem* (для цілей цієї Конвенції "*dies a quo*" означає день, з якого починається відлік строку, а термін "*dies ad quem*" означає день, у який цей строк спливає).

Аналіз наведених норм на думку колегії суддів дозволяє зробити висновок, що: по-перше, правила закінчення перебігу строку для вчинення відповідних дій залежать від одиниці часу, яка використовується в тому чи іншому випадку для обчислення строку; по-друге, обчислення строку є формулою, в яку закладено число місяць та рік початку строку, якщо він обчислюється роками, та число місяць та рік його (строку) закінчення, що є термінами, визначеними наведеними нормами ЦК України, в межах строку з метою, перш за все, зрозумілості його обрахунку, а з календарною датою або настанням події, законодавець лише пов'язує початок перебігу строку, більше в жодному разі не згадуючи про таку подію.

Таким чином, з урахуванням всього вищенаведеного вбачається, що законодавство пов'язує закінчення перебігу строку позовної давності виключно з календарною датою, в яку строк почав обраховуватись (із відповідним календарним днем), а не кількістю днів у відповідному періоді.

Отже, не зважаючи на встановлений вище факт переривання перебігу позовної давності, колегія суддів відзначає, що оскільки позовна давність тривалістю три календарні роки розпочала свій перебіг 11 квітня 2015 року, то за відсутності обставин щодо переривання перебігу позовної давності останній день її припав би на той самий календарний день та місяць, через три роки, тобто на 11 квітня 2018р.

Оскільки позивач звернувся до суду з вказаним позовом 11.04.2018 року, що підтверджується відповідним вхідним штампом Господарського суду міста Києва, враховуючи встановлений судом апеляційної інстанції факт переривання перебігу позовної давності з 19.01.2017 р., колегія суддів зазначає, що позивач звернувся з даним позовом в межах загального строку позовної давності, а тому заява та доводи відповідача в апеляційній скарзі про застосування строків позовної давності задоволенню не підлягають.

За таких обставин, з урахуванням всього вищевикладеного, колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, що права позивача, за захистом яких він звернувся до суду, порушено відповідачем, тому позовні вимоги про стягнення з відповідача на користь позивача 66 627,06 грн. дивідендів за 2011, 2012 і 2013 роки, а також 22 177,32 грн. дивідендів за 2014

рік обґрунтовані та підлягають задоволенню.

Крім того, у зв'язку з простроченням виконання відповідачем грошового зобов'язання з виплати дивідендів за 2011-2014 роки, позивачем було заявлено до стягнення з відповідача 3% річних та інфляційних витрат.

Відповідно до статті 625 Цивільного кодексу України, боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити суму боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом.

Сплата трьох процентів від простроченої суми (якщо інший розмір не встановлений договором або законом) не має характеру штрафних санкцій і є способом захисту майнового права та інтересу кредитора шляхом отримання від боржника компенсації (плати) за користування ним утримуваними коштами, належними до сплати кредитором.

Інфляційні нарахування на суму боргу, сплата яких передбачена частиною другою статті 625 Цивільного кодексу України, не є штрафною санкцією, а виступають способом захисту майнового права та інтересу, який полягає у відшкодуванні матеріальних втрат кредитора від знецінення коштів внаслідок інфляційних процесів за весь час прострочення в їх сплаті. Зазначені нарахування здійснюються окремо за кожен період часу, протягом якого діяв відповідний індекс інфляції, а одержані таким чином результати підсумовуються за весь час прострочення виконання грошового зобов'язання.

Колегія суддів, перевіривши здійснений судом першої інстанції розрахунок 3% річних та інфляційних витрат, погоджується з ним та вважає його обґрунтованим, у зв'язку з чим позовні вимоги в частині стягнення 37 177, 90 грн. інфляційних витрат, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки; 6 001, 91 грн. 3% річних, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2011-2013 роки, 7 629,00 грн. інфляційних витрат, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2014 рік, 1 620,46 грн. 3% річних, нарахованих за період порушення строків виплати дивідендів за 2014 рік є обґрунтованими та підлягають задоволенню.

Твердження відповідача про безпідставність нарахування 3% річних та інфляційних витрат, оскільки виплата дивідендів не є грошовим зобов'язанням, є необґрунтованими з огляду на наступне.

Грошовим є виражене в грошових одиницях (національній валюті України чи в грошовому еквіваленті в іноземній валюті) зобов'язання сплатити гроші на користь іншої сторони, яка, відповідно, має право вимагати від боржника виконання його обов'язку; грошовим слід вважати будь-яке зобов'язання, що складається в тому числі з правовідношення, в якому праву кредитора вимагати від боржника виконання певних дій кореспондує обов'язок боржника сплатити гроші на користь кредитора.

В силу положень ст.ст. 2, 25, 30 Закону України "Про акціонерні товариства", ст. 41 Закону України "Про господарські товариства", ст. 167 Господарського кодексу України, ст. 152 Цивільного кодексу України та прийнятого відповідачем рішення про виплату акціонерам дивідендів у

останнього виникло зобов'язання зі сплати на користь позивача грошових коштів - виплата дивідендів, а отже, зобов'язання відповідача зі сплати дивідендів є грошовим зобов'язанням.

Таким чином, невиплата дивідендів у строки, визначені законом або установчими документами юридичної особи, є порушенням грошового зобов'язання, у зв'язку з яким настають правові наслідки, передбачені частиною 2 статті 625 Цивільного кодексу України.

За змістом ст. ст. 524 та 533 Цивільного кодексу України грошовим є зобов'язання, яке виражається в грошових одиницях України (або грошовому еквіваленті в іноземній валюті), тобто будь-яке зобов'язання щодо сплати коштів.

Частиною 1 статті 30 Закону України "Про акціонерні товариства" визначено, що дивіденд - це частина чистого прибутку акціонерного товариства, що виплачується акціонеру з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу. Товариство виплачує дивіденди виключно грошовими коштами.

Стаття 625 Цивільного кодексу України розміщена в розділі "Загальні положення про зобов'язання" книга 5 ЦК України, а тому визначає загальні правила відповідальності за порушення грошового зобов'язання й поширює свою дію на всі види грошових зобов'язань.

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України зобов'язання виникають з підстав, встановлених ст. 11 Цивільного кодексу України.

В силу ст. 11 Цивільного кодексу України підставами виникнення цивільних прав та обов'язків може бути і рішення загальних зборів про виплату дивідендів.

Отже, грошове зобов'язання може виникати між сторонами не тільки з договірних відносин, а й з інших підстав, передбачених цивільним законодавством, зокрема, й факту прийняття загальними зборами рішення про виплату дивідендів.

Таким чином, правовідносини, в яких товариство у разі прийняття рішення загальними зборами про виплату акціонеру дивідендів, зобов'язане здійснити таку виплату, є грошовим зобов'язанням, а тому до цих правовідносин підлягають застосуванню положення ст. 625 Цивільного кодексу України.

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Верховного Суду від 17.01.2018 у справі №910/11316/17 (в аналогічних правовідносинах).

Висновки суду апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги

Оскільки наявність та обсяг заборгованості ПАТ «Укрнафта» у сумі 66 627,06 грн. з виплати дивідендів за 2011, 2012 і 2013 роки та у сумі 22 177,32 грн. з виплати дивідендів за 2014 рік підтверджується наявними в матеріалах справи доказами та відповідачем не були спростовані, а тому чим позовні вимоги в цій частині є обґрунтованими.

Відповідно до ст. 269 ГПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє

законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції не обмежений доводами та вимогами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права.

За таких обставин, висновки суду першої інстанції про встановлені обставини і правові наслідки є вичерпними, відповідають дійсності і підтверджуються достовірними доказами, а тому рішення господарського суду міста Києва від 06.06.2018 року у справі № 910/4436/18 відповідає чинному законодавству, фактичним обставинам та матеріалам справи і підстав для його скасування не вбачається.

Згідно із ст. 129 ГПК України, витрати по сплаті судового збору за подання апеляційної скарги покладаються на заявника.

Крім того, позивачем до суду апеляційної інстанції було подано заяву про стягнення з відповідача витрат на професійну правничу допомогу у сумі 3 000,00 грн.

В матеріалах справи міститься договір про надання правової допомоги № 20/18Р від 13.07.2018 р., укладеного між Адвокатським об'єднанням «Бахмач, Олійник та Партнери» і Непідприємницьким товариством «Відкритий недержавний пенсійний фонд «ВСІ», відповідно до виконавець приймає на себе доручення про надання клієнту правової допомоги, а саме підготовки та подання до Київського апеляційного господарського суду відзиву на апеляційну скаргу ПАТ «Укрнафта» на рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 р. у справі № 910/4436/18.

Відповідно до п. 3.1. договору за надання правової допомоги клієнт зобов'язується виплатити об'єднанню гонорар у розмірі 3 000,00 грн.

В матеріалах справи міститься поданий адвокатом Антощук А.О. відзив на апеляційну скаргу ПАТ «Укрнафта» на рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 р. у справі № 910/4436/18.

Також, в матеріалах справи міститься акт здачі-приймання послуг від 14.08.2018 р., відповідно до якого адвокат надав, а клієнт прийняв послуги, передбачені договором про надання правової допомоги від 13.07.2018 р., а саме провів аналіз документів, що підтверджують розмір заборгованості ПАТ «Укрнафт» з виплати дивідендів за 2011-2014 роки; провів аналіз рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 р. у справі № 910/4436/18 та апеляційної скарги ПАТ «Укрнафта»; підготував, направив ПАТ «Укрнафта» та подав до Київського апеляційного господарського суду відзив на апеляційну скаргу ПАТ «Укрнафта».

Сплата позивачем гонорару адвокатському об'єднанню «Бахмач, Олійник та Партнери» у сумі 3 000,00 грн. підтверджується платіжним дорученням № 457 від 16.07.2018 р.

В матеріалах справи наявний ордер серії КВ № 201744, відповідно до якого Антощук А.О., як адвокат АО «Бахмач, Олійник та Партнери», представляла інтереси позивача у Північному апеляційному господарському суді.

Антощук А.О. приймала участь у двох судових засіданнях у суді апеляційної інстанції, що підтверджується протоколами судових засідань.

Відповідно до ст. 126 Господарського кодексу України витрати, пов'язані з правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги за рахунок держави. За результатами розгляду справи витрати на професійну правничу допомогу адвоката підлягають розподілу між сторонами разом із іншими судовими витратами. Для цілей розподілу судових витрат:

1) розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, в тому числі гонорару адвоката за представництво в суді та іншу професійну правничу допомогу, пов'язану зі справою, включаючи підготовку до її розгляду, збір доказів тощо, а також вартість послуг помічника адвоката, визначається згідно з умовами договору про надання правничої допомоги та на підставі відповідних доказів щодо обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їх вартості, що сплачена або підлягає сплаті відповідною стороною або третьою особою;

2) розмір суми, що підлягає сплаті в порядку компенсації витрат адвоката, необхідних для надання правничої допомоги, встановлюється згідно з умовами договору про надання правничої допомоги на підставі відповідних доказів, які підтверджують здійснення відповідних витрат.

3. Для визначення розміру витрат на професійну правничу допомогу з метою розподілу судових витрат учасник справи подає детальний опис робіт (наданих послуг), виконаних адвокатом, та здійснених ним витрат, необхідних для надання правничої допомоги.

4. Розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із:

1) складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг);

2) часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг);

3) обсягом наданих адвокатом послуг та виконаних робіт;

4) ціною позову та (або) значенням справи для сторони, в тому числі впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

Враховуючи обсяг проведеної адвокатом роботи, час, витрачений адвокатом на надання послуг, надані стороною докази для підтвердження надання правової допомоги адвокатом у суді апеляційної інстанції, колегія суддів дійшла висновку про обґрунтованість заявлених позивачем адвокатських витрат у суді апеляційної інстанції у сумі 3 000,00 грн., які підлягають стягненню з Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" на користь Непідприємницького товариства "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСІ".

Керуючись ст.ст. 74, 129, 269, 275, 276, 281 - 284 Господарського процесуального кодексу України, Київський апеляційний господарський суд, -

П О С Т А Н О В И В :

1. Апеляційну скаргу Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" на рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 року у справі № 910/4436/18 залишити без задоволення.

2. Рішення Господарського суду міста Києва від 06.06.2018 року у справі

№ 910/4436/18 залишити без змін.

3. Судові витрати зі сплати судового збору за подачу апеляційної скарги покласти на апелянта.

4. Стягнути з Публічного акціонерного товариства "УКРНАФТА" (04053, м. Київ, пров. Несторівський, 3-5; код 00135390) на користь Непідприємницького товариства "Відкритий недержавний пенсійний фонд "ВСІ" (01030, м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 23; код 33105725) витрати, понесені у зв'язку з оплатою послуг адвоката у розмірі 3 000,00 грн.

5. Матеріали справи № 910/4436/18 повернути до місцевого господарського суду.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена в касаційному порядку протягом двадцяти днів з дня складання її повного тексту.

Повний текст постанови складено 26.11.2018 р.

Головуючий суддя
зГІДНО З ОРИГІНАЛОМ
ПОСІДНИК СУДДІ
СУДДІ
ВЕРВОЖКІНС.С.

М.А. Дідиченко

Є.Ю. Пономаренко

М.А. Руденко

Північний апеляційний
господарський суд
вул. Шолуденка, 1
м. Київ, 04655

910/4436/18

Непідприємницьке товариство «Відкритий недержавний
пенсійний фонд «Всі»
01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, б. 23